

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 27.04.2026

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesi kırsalında Dernek, Kızılkuyu, Keberli, Çalışkanlar, Aşağı Çaykuyu, Yukarı Çaykuyu ve Güzelkuyu hattında; organize sanayi ve besi tesislerinden kaynaklandığı ileri sürülen atık suların tarım arazilerine, mera alanlarına ve yüzey ile yeraltı su kaynaklarına karıştığı yönünde ciddi iddialar kamuoyuna yansımaktadır.

Bu iddialar yalnızca çevresel kirlilik meselesi olmayıp; doğrudan gıda güvenliği, tarımsal üretim, hayvan sağlığı, mera varlığı, sulama suyu güvenliği ve halk sağlığı bakımından çok yönlü bir kamu riski niteliği taşımaktadır. Tarımsal sulamada kirli veya kontrolsüz atık suların kullanılması halinde bu durum yalnız bölgedeki üreticiyi değil; tüketiciyi, gıda zincirini ve ülke genelindeki tarımsal güvenliği doğrudan etkileyebilecek sonuçlar doğurmaktadır.

5488 sayılı Tarım Kanunu, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu uyarınca; toprağın, suyun, gıda güvenliğinin ve üreticinin korunması kamu otoritesinin açık yükümlülüğüdür.

Öte yandan bölgede dile getirilen iddialar; tarımsal verim kaybı, fıstık ve zeytin ağaçlarında kuruma, mera alanlarının zarar görmesi, hayvancılık faaliyetlerinde risk artışı ve ürünlerde kontaminasyon ihtimali gibi çok boyutlu sonuçlar doğurabilecek niteliktedir. Bu durum, yalnız üreticinin değil, piyasaya arz edilen gıda ürünleri üzerinden toplumun tamamının sağlığını etkileyebilecek bir risk alanı oluşturmaktadır.

Buna rağmen söz konusu iddiaların süreklilik arz etmesi; denetim mekanizmalarının etkinliği, tarımsal gözetim faaliyetleri ve kamu müdahalesinin yeterliliği bakımından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesi kırsalında Dernek, Kızılkuyu, Keberli, Çalışkanlar, Aşağı Çaykuyu, Yukarı Çaykuyu ve Güzelkuyu hattında atık su kaynaklı tarımsal kirlilik iddiaları Bakanlığınıza intikal etmiş midir?
2. Son 5 yıl içerisinde söz konusu bölgede sulama suyu, tarım toprağı ve ürün güvenliği bakımından kaç denetim yapılmış, kaç numune analizi gerçekleştirilmiştir? Sonuçları nelerdir?
3. Bölgede yetiştirilen fıstık, zeytin, sebze ve diğer tarımsal ürünlerde ağır metal, kimyasal kalıntı veya biyolojik kirlenme analizleri yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?

4. İddia edilen atık suların sulama amaçlı kullanılıp kullanılmadığı yerinde incelenmiş midir? Bu konuda hazırlanmış teknik bir rapor var mıdır?
5. Tarım arazilerinde kirlilik nedeniyle verim kaybı, toprak bozulması veya ürün zararına ilişkin Bakanlığınızca yapılmış tespitler bulunmakta mıdır?
6. Bölgede mera alanlarının kirlenmesi veya zarar görmesine ilişkin inceleme yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?
7. Hayvancılık faaliyetleri bakımından bu atıkların yem, otlak ve su kaynakları üzerinden hayvan sağlığına etkileri araştırılmış mıdır?
8. Bu bölgede gıda güvenliği yönünden piyasaya arz edilen ürünler üzerinde özel bir izleme veya denetim programı uygulanmış mıdır?
9. Kirli sulama veya kontamine ürün riski nedeniyle toplatma, uyarı, yaptırım ya da üreticiye yönelik bildirim yapılmış mıdır?
10. Bölgede üreticilerin uğradığı iddia edilen zararlar konusunda destek, tazmin veya rehabilitasyon programı planlanmakta mıdır?
11. Organize sanayi ve besi tesislerinden kaynaklandığı ileri sürülen atıkların tarım ve mera alanlarına etkisi konusunda Bakanlığınızın diğer ilgili kurumlarla birlikte yürüttüğü bir inceleme veya ortak rapor bulunmakta mıdır?
12. Şanlıurfa genelinde sulama sularının kirlilik yönünden düzenli izlenmesine ilişkin mevcut program nedir? Bu program kapsamında hangi sıklıkla analiz yapılmaktadır?
13. Bu iddialar kapsamında bağımsız laboratuvarlar aracılığıyla yeni numune alma ve kapsamlı tarımsal risk analizi başlatılacak mıdır?
14. Şanlıurfa'da tarım arazilerinin sanayi ve atık baskısından korunmasına yönelik özel bir eylem planı veya takvim bulunmakta mıdır?
15. Gıda güvenliği ve halk sağlığı bakımından bu konuda kamuoyunu bilgilendirecek şeffaf raporlama yapılacak mıdır?
16. İddiaların doğru olması halinde sorumluluğu bulunan işletmeler ve kamu görevlileri hakkında idari veya adli soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmış ise mevcut durumu nedir?
17. Ortaya çıkan kirliliğin giderilmesi ve tarım arazilerinin rehabilitasyonu için belirlenmiş bir takvim bulunmakta mıdır? Varsa bu takvim nedir?
18. Bakanlığınız, söz konusu iddialar kapsamında bölgede acil ve yerinde inceleme başlatacak mıdır?